

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки**

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики природничо-математичних дисциплін
початкової освіти

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
«Комплексний іспит з дисциплін професійної підготовки»

для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

(освітній ступінь магістр)

денна, заочна форми навчання

*Програму погоджено
кафедрою теорії і методики
природничо-математичних дисциплін
початкової освіти*

(протокол № 10 від 07.05. 2018 р.)

Завідувач проф. Пріма Р.М.

*Програму затверджено
вченою радою факультету
педагогічної освіти та соціальної
роботи*

(протокол № 10 від 23.05.2018 р.)

Декан проф. Лякішева А.В.

Луцьк, 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з дисциплін професійної підготовки зі спеціальності 013 Початкова освіта освітнього ступеня магістр складена на основі навчальних програм дисциплін професійного спрямування, а саме: «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін», «Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Математика»», «Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Мова і література»», «Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Природознавство»», «Управління та методична робота в початковій школі».

Комплексний кваліфікаційний іспит є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти щодо підготовки магістра, компетентного з організації початкової освіти, педагогічної діяльності згідно з практико орієнтованим підходом до розуміння вимог, що окреслюють освітні галузі сучасної школи першого ступеня та науково-педагогічного супроводу професійного становлення майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, ґрунтовної підготовленості студентів як конкурентоздатних фахівців, здатних до творчої навчально-методичної діяльності, спроможних вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру у галузі початкової освіти, які володіють сучасними педагогічними технологіями, методами організації творчого пошуку в освітній галузі, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складністю завдань.

Основна мета кваліфікаційного екзамену випускника магістратури зі спеціальності 013 Початкова освіта освітнього ступеня магістр полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників означеної спеціальності до освітньо-професійної програми та кваліфікаційного стандарту, рівня їх готовності до самостійної педагогічної діяльності й якості засвоєння програм з вищезазначених курсів.

Для перевірки та обґрунтованої оцінки рівня підготовки студентів випускників до майбутньої професійної діяльності зі спеціальності 013 «Початкова освіта» в білетах державного екзамену виділено теоретичну та практично-методичну частину. На підставі програми державного екзамену складаються екзаменаційні білети, кожен з яких має чотири питання: три теоретичних запитання і четверте – практичне завдання, де перше запитання – з курсу «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін», друге – з курсу «Управління та методична робота в початковій школі», третє – з навчальних дисциплін «Теорія і технологія вивчення у вищому

навчальному закладі галузі «Математика»», «Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Мова і література»», «Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Природознавство»» (за вибором).

На іспиті випускник-магістрант повинен продемонструвати теоретичні знання з дисциплін професійної підготовки, вміння аргументувати свої відповіді, а також застосувати знання та уміння у контексті виконання практично-методичних завдань з освітніх галузей початкової школи «Математика», «Мова і література», «Природознавство», ефективно використовуючи дидактичний матеріал до уроку, впроваджуючи елементи нових педагогічних технологій. Під час відповіді студента звертається увага на його мовлення, зокрема на правильність, чіткість, виразність, відповідність сучасним мовним нормам. Оцінювання відповіді студента здійснюється згідно з розробленими критеріями.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ

«Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін»

Програма навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 013 «Початкова освіта». Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуалізація нових підходів до підготовки педагогічних кадрів для вищої школи, спрямованих формування у майбутніх викладачів загальної й педагогічної культури, світогляду, спеціальних знань та вмінь, достатніх для виконання професійних обов'язків.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін» є забезпечення засвоєння магістрантами теоретичних основ методики викладання педагогіки у ВНЗ, розвиток у майбутніх фахівців критичного педагогічного мислення, виховання професійно значущих рис особистості.

Завданнями вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін» є: сформувати знання ключових понять методології та методики викладання педагогіки; ознайомити майбутніх фахівців із теоретичним матеріалом з педагогіки; загальними питаннями теорії педагогічної діяльності; вивчити і практично використовувати організаційні форми і методи викладання педагогіки; ознайомити із специфікою організації науково-дослідної роботи з педагогіки; сформувати знання про закономірності і принципи викладання педагогіки; ознайомити магістрів з технологією організації позанавчальної роботи з педагогіки та виховної роботи у ВНЗ.

Магістранти мають бути **компетентними** у таких питаннях: оволодіння теоретичним матеріалом із педагогіки, теорії педагогічної діяльності на рівні готовності до його викладання у ВНЗ; сучасних

педагогічних ідей, технологій, форм і методів навчання, оволодіння педагогічними знаннями і навичками; змісту курсу педагогіки у вищих навчальних закладах, навчальних планів, програм, навчальних посібників; сучасних методик проведення науково-педагогічних досліджень; професійної Мови фахової галузі знань, аргументованого обґрунтування положень педагогіки як науки; аналізу наукової і методичної літератури; критичного оцінювання педагогічних концепцій, побудови нових; використання сучасних методів пошуку, обробки і використання інформації, інтерпретації й адаптації інформації для адресата; планування, організації і реалізації пізнавальних, розвивальних та виховних аспектів педагогічної діяльності в школі, закладах вищої освіти; компонування змістового навантаження окремих занять із педагогіки; використання ефективних форм і методів викладання в процесі вивчення педагогіки, інноваційних технологій; різних форм організації навчання учнів, активізації їхньої пізнавальної діяльності; планування і проведення методичної роботи; організації самостійної та навчально-пошукової діяльності.

Питання до екзамену

1. Педагогіка як наука й підґрунтя професійної підготовки педагога, її становлення.
2. Методика викладання фахових педагогічних дисциплін, її завдання та функції.
3. Характеристика основних типів закладів вищої освіти України.
4. Стандарти вищої освіти. Система стандартів вищої освіти України.
5. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.
6. Зміст професійної освіти. Провідні чинники впливу на його формування.
7. Зміст навчання у вищій школі.
8. Закони, закономірності і принципи викладання педагогіки.
9. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
10. Компоненти змісту навчання. Принципи навчання у вищій школі.
11. Сутність поняття «форма навчання». Основні форми навчання у закладах вищої освіти.
12. Типи навчання: репродуктивне, проблемне, програмоване, інтерактивне, контекстне.
13. Основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у закладах вищої освіти, їх характеристика.
14. Форми викладу навчального матеріалу у вищій школі. Методи навчання у вищій школі. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання.
15. Сучасні технології навчання.
16. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів, методика її підготовки. Вимоги до проведення лекції у вищій школі.

17. Семінари в системі викладання фахових педагогічних дисциплін. Види семінарів, вимоги до їх організації і проведення.
18. Технологія організації та проведення практичних, лабораторних, індивідуальних занять, консультацій і колоквиумів.
19. Засоби вивчення фахових педагогічних дисциплін.
20. Компоненти, функції і види контролю. Методи і форми контролю успішності студентів. Оцінювання результативності навчально-пізнавальної діяльності студентів.
21. Організація самостійної навчальної роботи студентів, її структурні компоненти.
22. Особливості самостійної навчальної роботи студентів у закладах вищої освіти. Види та рівні самостійної роботи.
23. Роль науково-дослідної роботи студентів у фаховій підготовці магістрів.
24. Форми, види, методи організації науково-дослідної роботи студентів.
25. Форми організації науково-дослідної роботи студентів, які виконуються у позанавчальний час.
26. Основні напрями виховної роботи у закладах вищої освіти, засоби і форми її реалізації.
27. Виховна година в академічній групі.
28. Інститут кураторів у закладах вищої освіти.
29. Організація діяльності проблемних груп студентів.
30. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки майбутніх учителів.

Список джерел

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти. Історія. Теорія: підруч. [для студ., аспір., викл. вищ. навч. закл.] / Анатолій Миколайович Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посіб. [для викл., аспір., студ. магістратури] / Любов Вікторівна Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посіб. [для слух. закл. підвищ. кваліф. сист. вищ. освіти] / Ярослав Якович Болюбаш – К. : КОМПАС, 1997. – 64 с.
4. Бондар В. І. Дидактика: підруч. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / Володимир Іванович Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
5. Вища освіта: Болонський процес: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Дмитриченко М. Ф., Хорошун Б. І., Язвінська О. М., Данчук В. Д.]. – К.: Знання України, 2006. – 440 с.
6. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. / [Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д. та ін]; за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

7. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. пос. [для студентів магістратури] / Світлана Сергіївна Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
8. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Наталія Павлівна Волкова. – [2-е вид., перероб., доп.]. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
9. Галузинський В. М. Педагогіка: теорія та історія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
10. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 375 с.
11. Грицюк Л.К. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін : Навч. посіб. [для студентів] / [Л.К.Грицюк, А.В.Лякішева]. – Луцьк: РВ В ВНУ, 2010. – 328 с.
12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Ілона Миколаївна Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
13. Енциклопедія освіти / [Бех І. Д., Бібік Н. М., Биков В. Ю. та ін.]; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
14. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / Михайло Захарович Згуровський. – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 544 с.
15. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: підруч. [для студ. і викл. вищ. навч. закл.] / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2005. – 418 с.
16. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. [для студ. пед. навч. закл.] / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Х.: ОВС, 2002. – 400 с.
17. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності) : навч. посіб. [для студ. і викл. вищ. навч. закл.] / Дмитро Степанович Мазоха. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
18. Мазоха Д. С. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
19. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Петрівна Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
20. Мартиненко С. М. Загальна педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / С. М. Мартиненко, Л. Л. Хоружа. – К.: МАУП, 2002. – 176 с.
21. Малафійк І. В. Дидактика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Іван Васильович Малафійк. – К.: Кондор, 2009. – 398 с.
22. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі / С.У.Гончаренко та ін. – К.: Вища школа, 2003.

23. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. – [5-те вид., доп. і перероб.]. – К.: Кондор, 2007. – 656 с.
24. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / [Булах І., Гриневич Л., Іванюк І. та ін.]; за заг. ред. О. І. Локшиної. – К.: К. І. С, 2004. – 128 с.
25. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. – К.: Просвіта; Книга Пам'яті України, 2000. – 368 с.
26. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / [Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. та ін.]; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
27. Онишків З. М. Основи школознавства: навч. посіб. [для студ. пед. вузів] / Зіновій Михайлович Онишків. – [3-тє вид., доп. і перероб.]. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 176 с.
28. Пальчевський С. С. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Степан Сергійович Пальчевський. – К.: Каравела, 2007. – 576 с.
29. Педагогіка: учеб. пособ. [для студ. пед. вузов и пед. колледжей] / [Журавлев В. И., Пидкасистый П. И., Портнов М. Л. и др.]; под ред. П. И. Пидкасистого. – [2-е изд.]. – М.: Российское педагогическое агентство, 1996. – 603 с.
30. Педагогіка: учеб. пособ. [для студ. пед. ин-тов] / [Бабанский Ю. К., Сластенин В. А., Сорокин Н. А. и др.]; под ред. Ю. К. Бабанского. – [2-е изд., доп. и перераб.] – М.: Просвещение, 1988. – 479 с.
31. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навч. посіб. [для студ. пед. навч. закл.] / [Кондрашова Л. В., Пермяков О. А., Зеленкова Н. І., Лаврешина Г. Ю.]. – К.: Знання, 2006. – 252 с.
32. Педагогічний словник / [за ред. М. Д. Ярмаченка]. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 514 с.
33. Пехота О. М. Особистісно-орієнтоване навчання: підготовка вчителя / О. М. Пехота, А. М. Старєва. – Миколаїв: Іліон, 2006. – 271 с.
34. Пікельна В. С. Управління школою: [у 2 ч.] / Валерія Семенівна Пекельна. – Х.: Основа, 2004. – Ч. 1. – 2004. – 112 с.
35. Пікельна В. С. Управління школою: [у 2 ч.] / Валерія Семенівна Пекельна. – Х.: Основа, 2004. – Ч. 2. – 2004. – 112 с.
36. Подласый И. П. Педагогіка: Новый курс: учеб. [для студ. высш. учеб. зав.]: в 2 кн. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения / Иван Павлович Подласый. – М.: ВЛАДОС, 2002. – 576 с.
37. Практикум з педагогіки: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [за заг. ред. О. А. Дубасенюк]. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
38. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології: навч. посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Х.: Колегіум, 2005. – 224 с.

39. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової школи: посіб. [для вчителів і методистів поч. навч.] / Олександра Яківна Савченко. – [2-е вид., доп., перероб.]. – К.: Богданова А. М., 2009. – 226 с.
40. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підруч. [для студ. пед. фак.] / Олександра Яківна Савченко. – К.: Генеза, 2002. – 368 с.
41. Соловей М. І. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Соловей М. І., Спіцин Є. С., Кудіна В. В. – К.: Ленвіт, 2008. – 377 с.
42. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. закл. осв.] / Михайло Миколайович Фіцула. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.
43. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Михайло Миколайович Фіцула. – [2-ге вид., випр., доп.]. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.
44. Чайка В. Основи дидактики: Тексти лекцій і завдання для самоконтролю: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / Володимир Чайка. – Тернопіль: Астон, 2002. – 244 с.
45. Чайка В. Педагогіка (тестові завдання): навч. посіб. [для студ. вищ. пед. закл. освіти] / Володимир Чайка. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 168 с.
46. Якса Н. В. Основи педагогічних знань: навч. посіб. [для студ. і викл. вищ. навч. закл.] / Наталія Володимирівна Якса. – К.: Знання, 2007. – 358 с.

«Управління та методична робота в початковій школі»

Навчальна дисципліна «Управління та методична робота в початковій школі» передбачає освоєння студентами найбільш раціональних методів і прийомів навчання та виховання учнів, виявлення, узагальнення і пропаганду педагогічного досвіду, ознайомлення магістрантів з організацією, змістом, принципами та методами управління системою шкільної освіти. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістранти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу означеної дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління та методична робота в початковій школі» є забезпечити умови для опанування студентами основними поняттями, змістом і принципами побудови управління у загальноосвітніх навчальних закладах, основними документами про функціонування і розвиток початкової освіти, методикою методичної роботи і наукової організації праці в умовах школи першого ступеня; сформулювати вміння організації методичної роботи та створення педагогічного середовища для наукової організації праці учнів і вчителів в

умовах початкової ланки освіти, вивчати, узагальнювати і впроваджувати передовий педагогічний досвід, раціонально прогнозувати і планувати свою професійну діяльність.

Магістранти мають бути **компетентними** у таких питаннях: управління початковою ланкою освіти; організації методичної роботи в початковій школі та ведення документації; особливостей планування роботи початкової школи; планування й організації роботи методичного об'єднання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти**: організовувати методичну роботу та планувати власну педагогічну діяльність; скласти діагностичну карту школи; моделювати процес управління початковою освітою.

Питання до екзамену

1. Теоретичні засади управління початковою школою.
2. Принципи управління в системі освіти.
3. Функції управління як вид діяльності керівника. Методи управління.
4. Інноваційні підходи до організації науково-методичної роботи в початковій школі.
5. Зміст і завдання методичної роботи в початковій школі.
6. Форми методичної роботи в початковій школі, їх характеристика.
7. Методична рада як колегіальний орган педагогічних працівників школи з підвищення їх професійної майстерності: мета, напрями роботи та зміст діяльності.
8. Алгоритм підготовки та проведення педради.
9. Методичні рекомендації щодо планування та організації шкільних методичних об'єднань.
10. Форми роботи методичних об'єднань у початковій школі.
11. Оформлення протоколів засідань методичного об'єднання вчителів початкової школи.
12. Функції та принципи самоосвітньої діяльності вчителя.
13. Портфоліо як форма презентації досвіду роботи вчителя.
14. Творчий звіт як форма презентації досвіду роботи вчителя.
15. Інформаційне забезпечення передового педагогічного досвіду.
16. Загальні положення про атестацію.
17. Порядок створення та повноваження атестаційних комісій.
18. Форми міжкурсової підготовки педагога.
19. Сутність та основні завдання внутрішкільного контролю у початковій школі.
20. Дієвість внутрішкільного контролю на сучасному етапі роботи школи.
21. Форми внутрішкільного контролю в початковій школі.
22. Планування внутрішкільного контролю.
23. Методи контролю за діяльністю вчителів та учнів початкової школи

24. Контроль за веденням шкільної документації.
25. Школа молодого вчителя як результативна форма методичної роботи.
26. Шкільний методичний кабінет як організаційний центр роботи з молодими педагогами.
27. Рекомендації щодо складання характеристики діяльності педагогічного працівника.
28. Алгоритм контролю за освітнім процесом у початковій школі.
29. Програма спостереження за професійно-педагогічними вміннями вчителя початкової школи.
30. Творчі групи у дослідженні загальношкільної науково-методичної проблеми.

Список джерел

1. Барабаш Ю.Г. Основи внутрішкільного управління: навч.-метод. посібник / Ю.Г.Барабаш, Р.М.Пріма, Ц.Й.Барабаш. – Луцьк: ВРВ «Вежа» ВНУ ім.Лесі Українки, 2009. – 439с.
2. Барабаш Ю.Г. Освітній менеджмент: навч. посібник / Ю.Г.Барабаш, Р.М.Пріма, Ц.Й.Барабаш. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 448с.
3. Григораш В. В. Настільна книга заступника директора школи з навчально-виховної роботи / В. В. Григораш. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 304 с.
4. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В. В.Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 224 с.
5. Кулаченко О. В. 105 схем і таблиць: Заступнику директора та вчителю початкової школи /О. В. Кулаченко. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
6. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника / М.І.Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 448с.
7. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління / М.І.Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2005. – 176с.
8. Методична робота вчителя початкових класів / упоряд. О. Б.Полєвікова. – 2-ге вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 320 с.
9. Настільна книга заступника директора в початковій школі / уклад. Іванова Г.Ж. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 395с.
- 10.Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом: навчальний посібник / Т.М.Десятов, О.М.Коберник, Б.Л.Тевлін, Н.М.Чепурна. – Х.: Вид. група «Основа», 2003. – 240с.
- 11.Онишків З.М. Основи школознавства: навчальний посібник для студ. Пед. вузів. – 3-те вид., доповнене і перероблене. – Тернопіль: Богдан, 2003. – 176с.
- 12.Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Абетак менеджера освіти / В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Харків : Веста, Вид-во «Ранок», 2004. – 160 с.
- 13.Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у

- 2-х ч.1. Ключ до професійного успіху / В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Харків: Веста, Вид-во «Ранок», 2004. – 152 с.
14. Сучасний керівник навчального закладу – менеджер освіти. – Тернопіль: Астон, 2003. – 344с.

Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Математика»

Мета курсу – оволодіння майбутніми викладачами закладу вищої освіти методикою застосування сучасних навчальних технологій для подальшого використання в практичній діяльності (зокрема, при викладанні освітньої галузі «Математика»).

Основними **завданнями** курсу «Теорія і технології вивчення галузі «Математика» є: ознайомлення студентів з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології в початковій школі; підготовка студента до моделювання лекції, практичного і лабораторного заняття за різними навчальними технологіями; формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій під час викладання предмету «Математики» у вищій школі; формування рефлексивної позиції, яка орієнтує викладача на усвідомлення й аналіз власної діяльності, на педагогічну творчість, самостійну дослідницьку діяльність.

Результатами вивчення дисципліни є набуття студентами суспільно визнаного рівня знань, умінь, навичок, ставлень у сфері математичної освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**: технології вивчення галузі «Математика» у закладах вищої освіти; методiku особистісної орієнтації педагогічного процесу, активізації та інтенсифікації діяльності студентів (учнів); засоби ефективності управління та організації навчального процесу; методи практичного вдосконалення та реконструювання математичного змісту навчального матеріалу; моделювання і конструювання навчального процесу на основі використання інноваційних технологій навчання молодших школярів математики.

Студенти повинні **вміти**: визначати завдання навчання, виховання і розвитку студентів із різних технологічних систем навчання їх математики; розробляти структурні компоненти власної навчальної діяльності і завдання, що розв'язуються з ході їх реалізації; вибрати найбільш раціональну послідовність різних видів співпраці; визначати оптимальні технологічні засоби (методи, форми та ін.) для реалізації завдань навчання, виховання і розвитку студента (учня); аналізувати вибір методів і засобів контролю, визначати критерії та показники: ефективності навчальної роботи студентів; вибрати засоби стимулювання та оцінювання результатів діяльності студентів у процесі вивчення галузі «Математика» у закладах вищої освіти.

Питання до екзамену

1. Методика проведення лекційних і практичних занять з навчального курсу «Математика».
2. Контроль знань студентів з навчального курсу «Математика».
3. Підготовка і проведення практичних та лабораторних занять з дисципліни «Методика вивчення математики в початковій школі».
4. Методичні рекомендації щодо вивчення навчального курсу «Практикум з розв'язування математичних задач у початковій школі».
5. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Рівняння. Нерівності. Функції».
6. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Декартів добуток».
7. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Множини».
8. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Системи числення» та їх зв'язок з початковим курсом математики.
9. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Поняття подільності цілих невід'ємних чисел».
10. Методика викладання у закладі вищої освіти теми «Основні методи геометричних побудов».

Список джерел

1. Авраменко О.В., Лутченко Л.І., Ретунська В.В., Ріжняк Р.Я., Шлянчак С.О.. Інноваційні та сучасні педагогічні технології навчання математики: Посібник для спецкурсу. /О.В. Авраменко, Л.І. Лутченко, В.В. Ретунська, Р.Я. Ріжняк, С.О. Шлянчак – Кіровоград: КДПУ, 2009. – 200 с.
2. Алексюк А. М. Методи навчання і методи учіння / А. М. Алексюк. – К.: Знання, 1980. – 48 с.
3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Історія. Проблеми. / А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998.
4. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи: курс лекцій: модульне навчання / А. М. Алексюк. – К.: ІСДО, 1993. – 220 с.
5. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса / Ш. А. Амонашвили. – Минск: Университетское, 1990. – 560 с.
6. Андрущенко В. Високі педагогічні технології / В. Андрущенко, В. Олексенко // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С. 70–76.
7. Андрущенко В. Модернізація вищої освіти України в контексті Болонського процесу / В. Андрущенко // Освіта. – 2004. – № 23. – С. 4–5.
8. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін: навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Л.В. Артемова. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
9. Боровик В.Н. Курс математики /В.Н. Боровик.– К.:Вища школа, 1995. –392с.

10. Бурда М.І. Розв'язування задач на побудову / М.І.Бурда – К.: Рід.школа, 1986. – 110с.
11. Ващенко Л. М. Інновації в освіті / Л. М. Ващенко. – Енциклопедія освіти / АПН України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юніком Інтер, 2008. – 1040 с.
12. Виленкин Н.Я. и др. Задачник-практикум по математике.- /Н.Я. Виленкин и др М.: Просвещение, 1977. – 351с.
13. Виленкин Н.Я., Пышкало А.М. Математика /Н.Я.Виленкин, А.М.Пышкало. –М.:Просвещение, 1977. – 351с.
14. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник / С.С. Вітвицька – К.: Центр навч. літератури, 2003. – 316 с.
15. Галузьяк В. М. Педагогіка : навч. посіб. / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: Віноблдрукарня, 2000. – 200 с.
16. Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті / Л. І. Даниленко. – К. : Шк. Світ, 2007. – 320 с.
17. Даниленко Л. Інноваційна діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах / Л. І. Даниленко // Директор школи. – 2000. – №20. – С. 5.
18. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
19. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, О. А. Біда та ін. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 304 с.
20. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно- методичний збірник /Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.
21. Калашнікова С. А. Запровадження кредитно-модульного підходу організації навчання у систему підвищення кваліфікації керівників закладів освіти: досвід Київського міського педагогічного університету імені Б. Д. Грінченка / С. А. Калашнікова, І.О.Линьова // Вища освіта України №3 (додаток 1) – 2009 – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – К. : Гнозис, 2009. – С. 399–403.
22. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии. (Анализ зарубежного опыта) / М. В.Кларин. – Рига :НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 с.
23. Монахов В.М. Введение в теорию педагогических технологий: монография / В.М.Монахов // Волгоград: Перемена, 2006. – 319 с.
24. Остапйовська Т.П. Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Математика»: Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта», освітній ступінь: магістр / Тетяна Остапйовська. – Луцьк : ПП. Іванюк В.П., 2018. – 44 с.

25. Пышкало А.М. и др. Теоретические основы начального курса математики /А.М Пышкало. – М.: Просвещение, 1974. – 367с.

26. Сворцова С. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 клас / С. Сворцова <http://osvita.ua/school/materials/program/8793/>

27. Чайка В.М. Основи дидактики / В.М. Чайка. – К.: Академвидав, 2011. – 240с.

Теорія і технологія вивчення у вищому навчальному закладі галузі «Природознавство»

Програма навчальної дисципліни «Технологія вивчення у ВНЗ освітньої галузі «Природознавство» складена відповідно до нормативної навчальної дисципліни підготовки магістрів галузі знань 01 «Освіта» спеціальності 013 «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес підготовки магістрів до викладання галузі «Природознавство» у закладах вищої освіти з використанням різних педагогічних технологій, підготовка майбутніх учителів щодо громадянської освіти та виховання учнів.

Курс побудований на науково-філософській основі, тому що наукове пізнання, філософське осмислення та світоглядне узагальнення знань, дозволяють формувати у майбутнього викладача уявлення про світ як певну цілісність. Це сприяє формуванню світоглядної позиції студента, дає змогу не тільки забезпечити успішну професійну діяльність на засадах гуманізму, але й позитивну соціальну адаптацію вчителя.

Головною метою громадянської освіти в Україні є виховання людини, для якої демократичне суспільство є тим середовищем, що забезпечує розкриття творчих можливостей, задоволення особистих і суспільних інтересів. Визначальною характеристикою такої людини має бути громадянськість – інтегрована якість особистості, що вможливорює почуття моральної, соціальної та юридичної дієздатності й захищеності, передбачає усвідомлення власної ролі в житті суспільства, активне прагнення вдосконалення його згідно з моральними нормами та цінностями учнів початкової школи, ознайомлення учнів з природою та суспільством.

Перехід до нових стандартів компетентісно-орієнтованої освіти зумовлює реалізацію інноваційних підходів до професійної підготовки майбутнього вчителя. Такий фахово компетентний педагог викладає всі предмети з урахуванням найновіших досягнень методики, логічно, послідовно, відповідно до норм формує творче й аналітичне мислення учнів, розвиває в них потребу й уміння самостійно поповнювати свої знання, мобільний до прийняття різних нововведень і найоптимальніших рішень.

Мета вивчення курсу — комплексне вивчення освітніх технологій з ціллю ефективного застосування при вивченні освітньої галузі «Природознавство»; засвоєння узагальнених та емпіричних уявлень і понять, які відбивають основні властивості та закономірності реального світу, місце в ньому людини; розширюють і систематизують соціальний та пізнавальний досвід молодшого школяра.

Основні **завдання** вивчення курсу: ознайомлення магістрантів з новими підходами щодо визначення поняття «освітні технології», їх класифікаціями та структурами; аналіз спільних рис теорії, технології та методики навчання; вироблення вміння адаптувати зміст технології, виділяти переваги, недоліки та умови її ефективності; формування вміння аналізувати навчальний процес з позицій його технологізації; вироблення вміння знаходити, отримувати, систематизувати, письмово оформляти і використовувати інформацію з усних, друкованих і електронних джерел; оволодіння способами відкритого професійного мислення; формування у магістрантів вміння будувати лекційні, практичні, лабораторні заняття відповідно до їх мети, змісту і місця в системі занять з курсу «Природознавства»; розширення знань про єдиний процес розвитку, що охоплює живу, неживу природу та суспільство; ознайомлення студентів з новітніми ідеями та гіпотезами, точками зору на важливіші питання сучасного суспільствознавства; формування власної світоглядної позиції студента, що дає змогу успішної професійної діяльності та позитивної соціальної адаптації, вихованні соціальної компетентності, світоглядної толерантності. Творчо використовувати кращі ідеї для ефективної підготовки і функціонування вчителя початкових класів.

Працюючи над вивченням курсу «Теорія і технологія вивчення у ВНЗ освітньої галузі «Природознавство», студенти мають **знати**: специфічні особливості змісту освітньої галузі «Природознавство»; принципи формування відносин в соціальному і природному середовищі; особливості та методику екологічного виховання молоді; провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу у системі світорозуміння, визначають ставлення людини до природи, суспільства, самої себе; психолого-педагогічні умови забезпечення «ситуації успіху» та навчання в умовах гуманізації педагогічного процесу.

Студенти повинні **вміти**: проводити практичні та лабораторні заняття з використанням інноваційних технологій; самостійно здійснювати науково-пошукову роботу; визначати педагогічні (освітні, навчальні, розвивальні та виховні) цілі в реальних педагогічних ситуаціях розділу громадянська освіта курсу «Природознавства»; добирати ефективні прийоми організації пізнавальної діяльності молодших школярів в рамках сучасних освітніх технологій; обирати оптимальні методи та методичні прийоми навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу засвоєння знань та ціннісних орієнтирів курсу «Природознавства»; встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання та виховання в межах курсу та Державних стандартів освітньої галузі «Природознавства» в початкових класах; розробляти методику організації і проведення уроків громадянської освіти всіх типів, розробляти їх детальні конспекти, робити аналіз незалежно від типу уроку; розробляти плани-конспекти уроків та занять певного обсягу розділу громадянська освіта курсу «Природознавства» із використанням

інтерактивних технологій; застосовувати на практиці набуті знання з теорії і технології викладання освітньої галузі «Природознавство».

Питання до екзамену

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Теорія і технологія викладання освітньої галузі «Природознавство».
2. Специфічні особливості змісту освітньої галузі «Природознавство».
3. Наукові засади викладання освітньої галузі «Природознавство». Характеристика основних змістових ліній.
4. Навчальні технології у закладах вищої освіти при викладанні освітньої галузі «Природознавство».
5. Методи та форми формування громадянських почуттів у молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Природознавство».
6. Методика застосування комп'ютерно-інформаційних технологій навчання на уроках з курсу «Природознавство».
7. Методика використання навчальних комп'ютерних програм при вивченні тем суспільствознавчого спрямування при вивченні освітньої галузі «Природознавство».
8. Особливості застосування інноваційних технологій відповідно до змісту і завдань галузі «Природознавство».
9. Методика організації і проведення практичних занять при викладанні освітньої галузі «Природознавство».
10. Тестові завдання для перевірки рівня знань студентів з навчальної дисципліни «Методика викладання природознавства».

Список джерел

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ: інтерактив. Технології в курсах навч. дисциплін / Л.В. Артемова. – К. : Кондор, 2012. – 271 с.
2. Безлюдна Н. Розвиваюче навчання в концепції вітчизняної педагогічної думки / Н. Безлюдна // Поч. школа. — 2011. — № 2. — С. 19-24.
3. Бутенко В. Г. Громадянське виховання студентів у системі вищої технічної освіти / В. Г. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: [зб. наук, праць Херсонського національного технічного університету]. — 2010. — Вип. 1(2). — С. 149-158.
4. Васянович Г. Модернізація педагогічної освіти як основа інтенсифікації професійної та світоглядно-методологічної підготовки вчителя початкових класів / Г. Васянович // Вибрані твори : зб. наук. праць : в 6-ти т. Т. 6. — Львів : Сполом, 2012. — С. 314–320.
5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підруч. за модульно-рейтинговою системою навчання [для студентів магістратури] / С. С. Вітвицька. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.
6. Волкова М. П. Педагогіка: Посібник для студентів / М. П.

Волкова. — К. : Академія, 2001. — 576 с.

7. Гнатишина С. Формування екологічної культури молодшого школяра на основі використання методу проєктів / С. Гнатишина // Поч. школа. — 2011. — № 7. — С. 33-35.

8. Гриценко Л. Основні ідеї інтерактивного особистісно орієнтованого навчання / Л. Гриценко // Завуч. - 2003. - №15.

9. Державний стандарт початкової загальної освіти. Проєкт. № б/н від 26.07.2017 // <https://osvita.ua>.

10. Жалдак О. Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі / О. Жалдак // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. — 2011. — № 4-5. — С. 76-82.

11. Ігнатенко С. А. Виховання громадянськості студентської молоді: Метод, посібник / С. А. Ігнатенко. — Херсон: Айлант, 2008. — 103 с.

12. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства. Луганськ: Альма-матер, 2006. — 86с.

13. Кацюк Л. Розвиток креативного потенціалу молодших школярів на уроках курсу «Природознавство» / Л. Кацюк // Поч. школа. — 2011. — № 11. — С. 48- 49.

14. Коваль Л. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до моделювання уроків за різними навчальними технологіями / Л. Коваль // Поч. школа. — 2005. — № 11. — С. 22-23.

15. Максименко В.П. Дидактика: теорія і практика уроку в початковій школі: Навч.-метод. посіб./ В.П.Максименко. — Хмельницький: ХмЦНП, 2012. — 53 с.

16. Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України про викладання навчальних предметів у початковій школі у 2017-2018 навчальному році // http://osvita.ua/doc/files/news/568/56860/metod_rekom_2017.pdf

17. Митник О. Нарис нестандартного уроку / О. Митник // Початк. школа. — 1997. — №12. — С.11–22

18. Панченко А. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: метод, посіб. / А. Панченко, О. Пометун, Т. Ремех. - К.: А.П.Н. - 72 с.

19. Пилипенко В. Особистісно орієнтовані технології у школі / В. Пилипенко, О. Коваленко. — Харків: «Основа», 2007. — 328 с.

20. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб./ О.І. Пометун, Л. В. Пироженко — К. : А.С.К., 2004, — 192 с.

21. Примакова В. В. Метод проєктів як засіб формування у молодших школярів наукової картини світу / В. В. Примакова // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки України, Ін-т технологій і змісту освіти, [гол. ред. О. П. Гребельник]. — К., 2009. — Вип. 56. — С. 68-72.

22. Прокопенко В. Метод проєктів як засіб креативно-пізнавальної

діяльності молодших школярів / В. Прокопенко, Л. Князька // Поч. школа. — 2007. — № 5. — С. 22-29.

23. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність шкільної освіти. // «Освіта України», №62-63, 22.08.2006.

24. Уманець Н. Я. Проблемне навчання як засіб підвищення пізнавальної активності учнів / Н. Я. Уманець // Обдарована дитина. — 2010. — № 4. — С. 22-25.

25. Юрович В. Нестандартні уроки як засіб підвищення ефективності навчання в курсі природознавства. / В. Юрович // Початкова школа. — 2006. — №6. — С. 22-26.

26. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посіб. К. : Либідь, 2003. — 560 с.

Теорія і технологія вивчення у ВНЗ галузі «Мова та література»

Мета вивчення дисципліни «Теорія і технологія вивчення у ВНЗ галузі «Мова та література» у педагогічному навчальному закладі – оволодіння майбутніми вчителями (викладачами) методикою використання сучасних педагогічних технологій, розуміння закономірностей формування комунікативної та літературної компетентностей у молодших школярів з української мови та літературного читання.

Завдання курсу: підготувати майбутніх учителів початкових класів (викладачів педагогічних вишів) до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної початкової школи, реалізації концепції мовної та літературної освіти в Україні; забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і практичних умінь і навичок, які допоможуть їм формувати в учнів комунікативну та читацьку компетентність, виховувати свідомих громадян України; навчати студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної початкової школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення рідної словесності; ознайомити студентів із сучасними педагогічними технологіями та підготувати майбутніх учителів початкових класів (викладачів) до моделювання лекції, практичного заняття, уроку української мови та літературного читання з використанням різних педагогічних технологій; розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою; формувати у майбутніх учителів (викладачів) дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження.

Вивчаючи курс «Теорія і технологія вивчення у ВНЗ галузі «Мова та література», **студенти повинні знати:** основні концептуальні засади мовної та літературної освіти в Україні, ідеї, закладені в змісті та структурі Державного стандарту початкової загальної середньої освіти, чинних програм з української мови та літературного читання для початкових загальноосвітніх навчальних закладів; основні ознаки педагогічних технологій та їх класифікації; концептуальні засади та особливості змісту інноваційних педагогічних технологій; способи активізації та мотивації

навчальної діяльності учнів нової української початкової школи, шляхи ефективного управління навчально-виховним процесом початкової школи; методологічні засади моделювання і конструювання навчального процесу на основі використання інноваційних технологій навчання молодших школярів української мови та літературного читання.

Студенти повинні вміти: визначати завдання навчання, виховання і розвитку молодших школярів в різних технологічних системах навчання їх української мови та літературного читання; використовувати ефективні форми, методи і прийоми сучасних педагогічних технологій на уроках української мови та літературного читання; розробляти сучасні форми, методи і прийоми навчальної діяльності молодших школярів для використання на уроках української мови, літературного читання та для реалізації інтегрованого навчання у початковій школі; вибирати найбільш раціональну послідовність різних видів співпраці вчителя і учнів; визначати оптимальні технологічні засоби для реалізації завдань навчання, виховання і розвитку молодших школярів у процесі вивчення мовно-літературної освітньої галузі; аналізувати вибір методів і засобів контролю на уроках української мови, літературного читання; визначати критерії та показники ефективності навчальної роботи учнів на уроках української мови, літературного читання; вибирати засоби стимулювання та оцінювання результатів навчальної діяльності учнів початкової школи на уроках української мови та літературного читання.

Питання до екзамену

1. Основні вимоги до сучасного уроку української мови у контексті реалізації мовно-літературної освітньої галузі Нової української школи.
2. Комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови у початковій школі.
3. Моделювання уроку української мови на засадах компетентнісного підходу.
4. Моделювання уроку української мови на засадах інтегрованого підходу до навчання.
5. Інформаційно-комунікаційні технології на уроках української мови та літературного читання у початковій школі.
6. Основні вимоги до сучасного уроку літературного читання у контексті реалізації мовно-літературної освітньої галузі Нової української школи.
7. Моделювання уроку літературного читання на засадах інтегрованого підходу до навчання.
8. Застосування інтерактивної технології навчання на уроках української мови та літературного читання у початковій школі.
9. Застосування технології розвитку критичного мислення на уроках української мови та літературного читання у початковій школі.

10. Готовність учителя початкових класів до реалізації мовно-літературної освітньої галузі Нової української школи.

Список джерел

1. Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 288 с.
2. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль: Богдан, 2008. – С. 3-12.
3. Методика навчання української мови в початковій школі / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 364 с.
4. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. – Тернопіль : Астон, 2001. – 264 с.
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі / В. М. Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
6. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі / за наук. ред. Чабайовської М. І. – Тернопіль : Мальва-ОСО, 2014. – 188 с.
7. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007.
8. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А. П. Каніщенко, Г. О. Ткачук. – Тернопіль.: Богдан, 2011. – 263 с.
9. Вітюк В. В. Орфографічна грамотність: формуємо вміння писати без помилок. / В. В. Вітюк. // Учитель початкової школи. 2016. - № 5. – С. 14-19.
10. Вітюк В. В. Аналіз типових лексичних помилок у мовленні майбутніх учителів початкової школи / В. В. Вітюк, І. М. Булавчик. // Тенденції та перспективи формування професійної лексики : Доповіді УІІ Міжвузівського науково-практичного семінару. – Ірпінь : УДФС України, 2017. – Вип. УІІ. – С. 117-122.
11. Вітюк В. В. Комунікативне портфоліо майбутніх учителів початкової школи / В. В. Вітюк, І. М. Булавчик // Антропоцентрична скерованість сучасної наукової лінгвістичної парадигми. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – Вип. 2. – С. 29-36.
12. Вітюк В. В. Інтегрований підхід до навчання у початковій школі / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко // Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2017 р.). – Луцьк, 2017. – С. 104-106.
13. Єргіна О. В. Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспектива / О. В. Єргіна // Комп'ютер у школі та сім'ї: науково-методичний.– 2008. – № 2. – С. 12 – 16.

14. Зеленська О. Використання інноваційних технологій на уроках у початкових класах / О. Зеленська // Початкова школа. – 2013. – № 9. – С. 47-49.
15. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема / О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 5. – С. 2-5.
16. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій / М. Кітаєва // Початкова освіта. – 2011. – № 38. – С. 7-10.
17. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / Компаній О. // Початкова школа. – 2013. – № 3. – С. 17-20.
18. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 12-15.
19. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О. В. Онопрієнко. – Донецьк : Каштан, 2012. – С. 50-57.
20. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів зі змінами. 1-4 класи. Літературне читання. – К : «Освіта», 2016.
21. Науменко В. О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В. О. Науменко, Н. О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
22. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2012 – № 5. – С. 48-51.
23. Петлюшенко Н. Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі / Н. Петлюшенко // Початкове навчання і виховання. – 2012. – № 1. – С. 12-15.
24. Пищук О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / О. В. Пищук // Педагогічна майстерня. – 2012. – № 10. – С. 15-17.
25. Підласий І. П. Критерії ефективності сучасного уроку / І. П. Підласий. – К. – Педагогічна думка. – 2003. – 127 с.
26. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.
27. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.
28. Савченко О. Дидактика початкової освіти / О.Савченко. – К: Грамота, 2012. – С. 336-362.
29. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. / О.Я. Савченко. – К.: Магістр. – 1997. – 256 с.
30. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2012. – № 8. – С. 4-5.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Максимальна кількість балів – 100. У теоретичних відповідях випускники повинні показати глибинні та усвідомлені професійні знання з питань теорії і методики викладання фахових педагогічних дисциплін, управління і методичної роботи у початковій школі, теорії і технології викладання освітніх галузей «Математика», «Природознавство», «Мова і література»; поєднання фундаментальних теоретичних знань з педагогічними вміннями та навичками; ерудицію, начитаність, обізнаність; рівень володіння державною мовою. При оцінюванні знань, умінь та навичок студентів ураховуються:

- 1) наявність і характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень оволодіння відомими методами, прийомами методики, сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності при підготовці відповіді;
- 5) культура усного мовлення, володіння державною мовою.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно